

Bomen van toen vormen de hoofdgroenstructuur van nu

Megaverplanting in Amsterdam-Buitenveldert

ERWIN VAN HERWIJNEN, REDACTIELID BOMEN

Het is 1989 en er staat een verplanting van circa 150 platanen op stapel. Eén van de Amsterdamse stadsdelen moet een belangrijke groenstructuur aanpakken vanwege de aanleg van sneltram 51. De bomen staan in de middenberm van de Buitenveldertselaan. Rick van Putten, boomadviseur van stadsdeel Zuid, vertelt over het hoe en wat van de verplanting die destijds plaatsvond.

- < Rick van Putten, boomadviseur stadsdeel Zuid, was nauw betrokken bij de verplanting van de 150 platanen.

Foto: Gemeentearchief Amsterdam

Voor de aanleg van de nieuwe sneltram moesten 150 platanen wijken. Daarvoor zijn verkante kluiten van 2,2 m en 1,3 m hoog gegraven.

Kapitaalvernietiging

‘De toenmalige beheerder Herman Navis kon natuurlijk opdracht geven om de bomen gewoon te kappen, maar dat zou complete kapitaalvernietiging zijn. Het waren platanen van 20 jaar oud en de aankoop van vergelijkbare platanen van een boomkwekerij zou een enorme kostenpost zijn.

De gemoederen liepen toentertijd hoog op, maar uiteindelijk gaf Peter van Chaam – destijds hoofd Stadsdeelwerken – opdracht om de bomen naar diverse plaatsen in het stadsdeel te verplanten. De Nationale Bomenbank uit Sliedrecht (tegenwoordig Bleskensgraaf) heeft vervolgens de bomen voorbereid en verplant. Gerrit Bronk was de uitvoerder/projectleider op het werk en Huib Sneep was bedrijfsleider bij de Nationale Bomenbank. Met de kennis die het bedrijf toen al had opgebouwd onder leiderschap van Piet de Winter, was het in staat om deze megaklus voor toenmalig stadsdeel Buitenveldert te klaren.

De bomen zijn een jaar van tevoren voorbereid voor de verplanting. De kluiten werden in de juiste maten rond gegraven, vermoedelijk minimaal 2,2 x 2,2 bij 1,3 meter hoog (ingeschat aan de hand van oude foto's, red.). De bomen hadden dan ook een minimaal gewicht van 10 ton en een hoogte van 15 tot 18 meter.

Foto: Gemeentearchief Amsterdam

De kluiten hadden een gewicht van ca. 10 ton.

De platanen werden rechtop vervoerd om de kroonvorm te behouden.

Voor de aanleg van de nieuwe sneltram moesten 150 platanen wijken. Daarvoor zijn verkante kluiten van 2,2 m en 1,3 m hoog gegraven.

Bij de verplanting zelf werden de bomen weer opnieuw rond gegraven en ze hadden toen een stevige vierkante kluit die vol met haarwortels zat. De stammen werden met jute ingewikkeld zodat de bomen met zachte nylonstropen met behulp van een hydraulische weg-/terreinkraan opgepakt kon worden.

De bomen konden recht overeind vervoerd worden, wat een groot voordeel was voor het behoud van hun habitus. Er hoefde bovendien in de omgeving relatief weinig aangepast te worden langs de route omdat de kroon over alles heen vervoerd kon worden. Door de compacte kluit was het mogelijk de bomen op een dieplader te zetten, waarna ze met kettingen aan de trailer werden vastgezet. Onder begeleiding van de politie werden ze daarna naar de nieuwe locaties gebracht.'

Er staan bomen bij die al vier keer verplant zijn, maar nog steeds in blakende gezondheid verkeren

Blakende gezondheid

Enkele locaties waar de bomen terechtkwamen zijn de Van Nijenrodeweg, rondom de gemeentewerf aan de Van Heenvlietlaan en het Gustav Malherplein. Maar ook zijn ze geplant langs de nieuwbouw aan het Beysterveld, op de hoek van de Van Nijenrodeweg en de Europaboulevard. De huidige bomenstructuur in deze straten in de wijk Buitenveldert wordt nog altijd gevormd door de bomen die in 1989 zijn geplant. Het frappante is dat er bomen bij staan die al vier keer verplant zijn, maar nog steeds in blakende gezondheid verkeren en een belangrijk deel van het groen uitmaken.

Ondergetekende heeft in zijn uitvoerende carrière enkele bomen van deze partij opgepakt en verplant. Het waren exemplaren die rondom de voormalige werf aan de Heenvlietlaan stonden – we hebben het dan over minimaal 15 jaar geleden – en die zijn verderop zijn neergezet. Het opvallendste was dat de bomen in Amsterdams bomenzand zijn geplant en prachtige kluiten hadden, vol met een fijn wortelgestel. In al die jaren is er dan ook niet één boom (bij mijn weten) uitgevallen.

Het onderwerp verplanten is in het verleden aanleiding geweest voor veel discussies, en er gaan altijd stemmen op dat het zonde van het geld en de moeite is. Toch bewijst ook deze verplanting dat het wel degelijk waarde heeft om bomen te verplanten. Het is daarbij wel belangrijk dat de uiteindelijke beslissing om de juiste reden genomen wordt en dat iedereen goed begrijpt dat niet alle bomen te verplanten zijn.

Het onderwerp verplanten is in het verleden aanleiding geweest voor veel discussies

< Onder politie-escorte zijn de 150 bomen verdeeld over de wijk.

Vakmanschap en realisme

De verplanting is in de juiste tijdgeest uitgevoerd, maar kijkend naar de huidige problematiek van de klimaatverandering is het nu misschien zelfs nog belangrijker om grotere bomen te behouden in het stedelijk gebied. Deze bomen hebben veel meer invloed op het klimaat in de stad en het is verspilling van gemeenschapsgeld om ze zomaar te rooien. Het is echter wel van belang dat er een beslissing wordt genomen gebaseerd op vakmanschap en realisme. Niet alle bomen zijn gemakkelijk te verplanten in de huidige omstandigheden; vooral de ondergrondse infra in de stad is tegenwoordig zodanig dat bomen niet in alle

situaties verplant kunnen worden. Toch zullen we ervoor moeten waken dat alle grote bomen verdwijnen en moeten we ons inspannen om ze te behouden in de stad. Dat daarvoor eventueel plannen moeten worden aangepast, moeten we dan maar voor lief nemen.

Dit project staat gelukkig niet op zichzelf; geslaagde verplantingen kennen we uit het hele land. Willen wij echter dat ook onze kinderen van grote bomen in de stad kunnen genieten, dan zullen we wel alles in het werk moeten stellen om de halfwasbomen van nu te behouden. Niet alles kan en hoeft gespaard te blijven, maar daar waar we de kans daartoe hebben zullen we die moeten grijpen.

De platanen zijn op 20-jarige leeftijd op de Van Nijenrodeweg geplant en zijn nu 47 jaar oud.

